

22.04.2024

Italiens duo udfordrer Europa og Danmark

Hvor meget er EU-landene villige til at finansiere i fælles projekter, og hvor skal pengene komme frem? Velkendte spørgsmål der er blevet mere påtrængende i en ny sikkerhedspolitisk udfordrende tid.

Skrevet af

Lykke Friis

✉ lykke@thinkeuropa.dk

"1992 kommer helt sikkert. Spørgsmålet er bare hvornår". Dette spørgsmål var en klassiker i slutfirserne, da Kommissionsformand Jacques Delors støbte kuglerne til ledere som Helmut Kohl, Francois Mitterrand og Poul Schlüter. Pointen var klar nok: Allerede dengang vidste man, at visionen om EU's indre marked ikke kunne indfries i et hug. Dertil var liberalisering af områder som tjenesteydelser og energi alt for kontroversielle. De måtte vente til et senere tidspunkt.

I 2024 kan det være, at tiden er moden. På EU-topmødet onsdag smækkede Italiens tidligere statsminister Enrico Letta en rapport på stats- og regeringschefernes bord. Her plæderer han for, at arbejdet med at skabe et samlet indre marked i EU nu skal gøres færdigt. Kun ved også at få gang i liberaliseringen af de udskudte områder, vil EU have en chance for at klare sig i en verden, der er blevet langt større og farligere end i slutfirserne. Dengang stod Kina og Indien kun for 5% af verdensøkonomien, og Vladimir Putin var langt nede i hierarkiet på Rådhuset i Skt. Petersborg.

Netop Putin er hovedforklaringen på, at Letta også plæderer for en liberalisering af det mest kontroversielle område, nemlig Europas forsvarsindustri. Der skal kort sagt skabes et indre marked for "krudt og kugler". Et sådan fælles marked vil kunne sikre, at EU rent faktisk kan levere ammunition og kampvogne til Ukraine. Mindst lige så afgørende er det, at Europa vil kunne skabe arbejdspladser og vækst. Tallene taler deres tydelige sprog. 80% af de midler, som EU-landene efter Putins invasion har brugt ekstra på forsvarsmateriel er gået til virksomheder uden for EU. 80% af de amerikanske midler er derimod gået til virksomheder i USA.

Lettas rapport vil uden tvivl skabe stor debat. Det samme gælder den næste rapport, som rammer stats- og regeringschefernes bord til sommer. Den er udarbejdet af en anden italiensk toppolitiker, nemlig Mario Draghi. Tirsdag talte han dunder til Europas beslutningstagere. Europa vil blive den lille i den globale konkurrence, hvis vi fortsat konkurrerer mod os selv. Med italienerens ord har vi brug for "en omdefinering af vores union, som ikke er mindre ambitiøs end den de 'stiftende fædre' gennemførte for 70 år siden med oprettelsen af Kul- og Stålfælleskabet".

Mange i Europas regeringskontorer vil sikkert kunne skrive under på den italienske duos overordnede analyse. Spørgsmålet er alligevel, om de vil handle på den. Ifølge Draghi og Letta kan ideerne nemlig kun omsættes, hvis EU-landene er villige til at finansiere mere i fælleskab. F.eks. vil de nye forsvarsinvesteringer kræve, at landene køber mere ind sammen. Lige så klart er det, at EU må foretage fælles investeringer i energinet og sikring af kritiske råstoffer.

Dermed hænger der allerede et stort spørgsmål over topmødebygningen i Bruxelles: hvor meget er EU-landene villige til at finansiere i fælles projekter, og hvor skal pengene komme frem? Det udfordrer også Danmark. I de sidste mange år har Danmark været på spareholdet i EU og kun modvilligt accepteret den gældsfinansierede fond, der blev vedtaget i forbindelse med corona-krisen. Spørgsmålet er, om det er foreneligt med Danmarks insisteren på, at Ukraines krig også er vores krig, og med at vi for længst er gået ind i en ny sikkerhedspolitisk æra. Kort sagt: Er det muligt at køre videre med den samme politik desuagtet, at verden er en anden?